

Dr. BATHÓ JÁNOS id.
(1846–1924)

királyi közjegyző

Bathó István redemptus kisbirtokos és a szintén redemptus Csordás Katalin kilencedik gyermekeként 1846. április 24-én született. Édesapját korán elszólította a halál, és az özvegy édesanya egyedül nevelte gyermekeit.

Bathó János az elemi iskolát Jászberényben, a gimnáziumot a piaristáknál végezte Budán, gazdagabb iskolatársai korrepetálása révén szerevezte magának anyagiakat.

Másodéves joghallgatóként engedélyt kapott arra, hogy havi 80 korona díjazás mellett „számvevőszéki gyakornoki” állást vállaljon. A közjegyzői vizsgát 1873-ban, az ügyvédi vizsgát 1875-ben tette le.

1882-ben kötöttek házasságot Streitmann Máriával, a jászberényi Keresztény Missió Egyesület elnökével. Négy fiúgyermekük közül hárman, Károly, Kálmán, János a jogi pályát választották. Lajos építész és tanári diplomát szerzett, amelyben nagy érdeme volt édesanyjuknak, aki egy energikus asszony volt, kiváló képességekkel. Mind a négy fiú nagy zenerajongó volt, és remek családi kvartettet alkottak.¹

Jászberény 1873-ban lett rendezett jogú város. Ekkor választották meg Bathó Jánost másodjegyzőnek, majd húszévi ügyvédeskedés után, 1895-ben közjegyzőnek nevezték ki.

Már közjegyző korában városi képviselő és tanácsnok lett, tagja volt Jász-Nagykun-Szolnok vármegye törvényhatósági bizottságának. E tisztségekben munkálkodott hosszú életútján, amíg egészségi állapota ezt megengedte.

A közösség érdekében nagyon sokat vállalt. Egy ideig igazgatója volt az Úri Kaszinónak is. Ő alapította a város különböző kerületeiben a vallási és kulturális művelődést segítő katolikus olvasóköroket.

Szerény emberként fáradhatatlanul tevékenykedett, de soha nem kérkedett. Voltak ötletei, kezdeményezései, viszont tudott a háttérben maradni. Nem volt megsértve, ha elképzeléseit mások valósították meg. Számára az volt a fontos, hogy valaki megcsinálja. Tőle eredt a gondolat, hogy Jászberényben tanítóképző intézet legyen.²

Gróf Apponyi Albertnek az 1878-as első találkozásuktól kezdve lelkes híve volt. Az 1881. évi országgyűlési képviselőválasztás előtt már tagja volt annak a bizottságnak, amely akkor az ellenzék országos vezérének számító gróf Apponyi Albertet felkérte a mandátum elvállalására. A kormány erős akadályozása ellenére is a választás sikeres volt, és Apponyi 52 évig, 1933-ban bekövetkezett haláláig volt a város országgyűlési képviselője. Bathó János az Apponyi párt elnökeként 30 éven át tudta biztosítani a legnagyobb magyar politikusnak a nyugodt és zavartalan képviselői munka feltételeit.

A Jászok Egyesületének a megalapítása is az ő ötlete alapján valósult meg, melynek adminisztrációs feladatait kezdetben ő végezte.³ Id. Bathó János jórészt a boldog békeidőkben élte le életét. Részes volt a kiegyezés utáni fellendülésnek. Az első világháború kitörésekor saját katonáskodása már szóba sem kerülhetett. Persze az sem volt csekélység, hogy egyszerre három fia harcolt a fronton.

Szamuely Tibor 1919-ben a megyében nagy vérengzéseket vitt véghez azok körében, akik a proletárdiktatúra sikerét, netalán veszélyeztethették. Így Bathó János, a város prominens embere sem kerülhette el, hogy túszként őt is elfogattja Szamuely Tibor. Tús volt

¹ Dr. BATHÓ Károly ifj.: Emlékeim. (családtörténeti írása)

² SUGÁRNÉ Konczek Aranka: Jász történelmi arcképcsarnok Jászberény 2003, 36. p.

³ MOLNÁR István: A jászok összetartozását erősítette. Redemptio, 2003. április, 14. p.

fia, Károly is, aki Jászberényben tartózkodott, miután a háborúban leszerelték tüdőasztma miatt.⁴

Bathó János közismert szerénysége visszavonulásra készítette, de megalkuvást nem ismerő becsületessége predesztinálta arra, hogy a lelkében rejlő millió értéknek ne csak a környezete, hanem a köz is részese legyen. A közélet eseményeit továbbra is figyelemmel kísérte, a rendezvényekre eljárt, tanácsait szeretettel fogadták.⁵

Dr. Bathó János, aki 40 évig volt vezető egyénisége a város közéletének, valamennyi kulturális és jótékonyági egyesület szellemi irányítója, 1924. március 10-én visszaadta lelkét teremtményének.

Gyászolók ezrei kísérték utolsó útjára a jászberényi Fehértói temetőben. Gróf Apponyi Albert levelét dr. Czettler Jenő, a „Jászok Egyesülete Budapesten” elnöke olvasta fel:

„Minthogy némi gyengélkedés miatt nem jöhetek el személyesen, hogy boldogult Bathó János barátomnak a végtisztességet megadjam, egy közös barátunk közvetítésével búcsúszom Tőle. Több mint 40 esztendőn át állt oldalam mellett a közélet küzdelmeiben tántoríthatatlan elvhűséggel és meleg ragaszkodással. Én megtiszteltem és szerettem benne azt a becsületes lelket, azt a forrón érző hazafit, a keresztény családapát, aki mindezekben a vonatkozásokban példaadóan emelkedett ki polgártársai sorából. Egy igaz jász férfiú volt, megtestesülése faja erőnyeinek, telítve annak szép hagyományaival, tanulságosan és vonzóan tolmácsolva annak eszmekörét. Jászberény és a Jászság sokat veszített benne; de veszítettem én is, aki holtomig híven és kegyelettel őrzöm emlékét. Apponyi Albert”⁶

Dr. Bathó Jánost a városban és a Jászságban is nagy tisztelet és megbecsülés övezte. Arcképét⁷ – alapítója iránti tiszteletből – a „Jászok Egyesülete Budapesten” megfesttette, és 1928. pünkösd hétfőjén ünnepélyes keretek között a jászberényi városházán leplezték le. Az egyesület a képet Jászberény városának ajándékozta. Későbbi sorsáról unokája, dr. Bathó Károly így írt: *„A dicsőség azonban mulandó, és így amikor 1952-ben megizmosodott az új proletárdiktatúra, s már ilyen apróságokra is adtak, akkor a képviselőtestület tanácsstermében függő arcképeket – az enyészetnek átadandó – leszedték a falakról. Gerendássy János hívta fel a figyelmemet, hogy a városháza folyosóján kallódik a kép. Nosza, el is hoztam, senkitől engedélyt nem kérve. Ránézve eszembe jut az a sok szép, amit róla hallottam, és pedig nem csak a családban, hanem mindazoktól, akik ismerték.”⁸*

Jászberény, 2017.

Megjelent:

Dr. Suba Györgyné: Jászok Egyesülete Budapesten 1921–1946. Budapest, 2017. 142. p.

Dr. Suba Györgyné

⁴ Dr. BATHÓ Károly ifj.: Emlékeim. (családtörténeti írása)

⁵ J.H.1924.03.15.1. p.

⁶ J.H.1924.03.15.1. p.

⁷ A képet Edvi Illés Aladárné Karády Etel (1877–1963) festő, grafikus szignálta.

⁸ Dr. BATHÓ Károly ifj.: Emlékeim. (családtörténeti írása)